LJ Asiantuntijalausunto

HE 220/2016 vp 28.10.2016

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

HALLITUKSEN ESITYS 220/2016 VP LAIKSI MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUUTTAMISESTA

Yleistä

Yleisesti voi todeta, että uudelleenlaadittu rakennusten energiatehokkuusdirektiivi on jättänyt jäsenvaltioille varsin vapaat kädet ratkaista, miten direktiivin velvoitteeseen lähes nollaenergiarakennuksista päästään ja miten ylipäätänsä lähes nollaenergiarakennus määritellään. Suomen rakennuskanta sijaitsee jäsenvaltioista suhteessa ylivoimaisesti pohjoisimpana. Ilmastonmuutos merkitsee vuotuisen keskilämpötilan nousua, mutta tästä ei seuraa, että rakentaminen muuttuisi ongelmattomammaksi. Päinvastoin, varsinkin kun samaan aikaan on odotettavissa myös kosteusrasitukseltansa korkeiden kuukausien lisääntymistä.

Rakennusten energiatehokkuutta on toistaiseksi Suomessa parannettu lähinnä lisäämällä rakennusten lämmöneristävyyttä ja tiiveyttä. Joiltakin osin tulokset ovat olleet lupaavia, mutta vastaavasti on esitetty varoittavia laskelmia rakennusten rakennusfysikaalisesta haavoittuvuudesta. Tiivis ja suhteellisen paksu vaippa on altis kosteusvaurioille ja sitä kautta riski rakennusten kosteusongelmista kasvaa. Tiiviit rakennukset edellyttävät erityisen hyvin toimivaa ilmanvaihtoa, joka Suomessa hoidetaan uusissa rakennuksissa lähes yksinomaan koneellisesti lämmöntalteenotto-ominaisuuksilla.

Lähes nollaenergiavaatimus merkitsee rakennusten suunnittelulle uuden oppimista. Suunnitteluosaaminen on tällä hetkellä eriytynyttä ja rakennusfysiikan hallitseminen on koettu yleisesti puutteelliseksi. Rakennusten rakentamisessa lähes nollaenergiavaatimus tarkoittaa virhetoleranssin pienentymistä. Pienetkin virheet ja huolimattomuudet itse rakennustyön aikana voivat johtaa mittaviin kosteus- ja muihin vaurioihin.

Säännösehdotuksista

Energian ja luonnonvarojen säästeliäs käyttö on muutakin kuin rakennusten käytön aikaista energiatehokkuutta. Jokaisella rakennuksella on oma elinkaarensa. Kun aikaa myöten halutaan oikeasti arvioida yksittäisen rakennuksen hiilijalanjälkeä, tulee arvioinnissa ottaa huomioon monia muitakin tekijöitä. Eri rakennusmateriaaleilla on erilaisia ominaisuuksia hiilijalanjäljen kannalta. Energiantehokkuuden tuottamiseksi tarvittavia koneita ja laitteita pitää huoltaa ja uusia. Siinä vaiheessa kun rakennus puretaan on eri materiaaleilla erilaisia mahdollisuuksia kierrätykseen.

LJ Asiantuntijalausunto

HE 220/2016 vp 28.10.2016

Ehdotetussa 117 g §:ssä, sen 1 momentissa, mainitaan lämmitystapa rakennuksen energiantuotannon tehokkuuteen vaikuttavan energiamuodon kerrointa annettaessa. Yhtä lailla tulee ottaa huomioon rakennuksen jäähdytystarve. Nyt jo on erityisesti uusien rakennusten kohdalla havaittu lämpimän vuodenajan ongelmaksi ylilämpö. Rakennusten energiatehokkuutta edelleen parannettaessa lisäämällä esimerkiksi niiden tiiveyttä tulevat ylilämmön ongelmat lisääntymään. Asukkaat hankkivat huoneistokohtaisia jäähdytyslaitteita, jotka voivat oleellisestikin lisätä rakennusten kokonaisenergiankulutusta. Energiamuodon kerrointa annettaessa tulee lämmitystapa ja jäähdytystapa nähdä samanarvoisina.

Taloteknisten laitteiden kestävyys ja vähähuollettavuus ovat myös osoittautuneet käytännössä olennaiseksi kysymykseksi tavoiteltaessa hyvää energiatehokkuutta ja hyvää sisäilmastoa. Säännöksessä voisi olla hyvä mainita ainakin järjestelmien hyvä huollettavuus samanarvoisena kriteerinä vähäisen energiankulutuksen rinnalla.

Muilta osin ehdotetut säännökset noudattavat pitkälti direktiivistä johdettavissa olevia vaatimuksia ja ovat sitä kautta asiallisia. Kysyä kuitenkin voi 117 g §:n 2 momentin 3) kohdan tarkoittamasta määräaikaisesta rakennuksesta. Käytännössä esiintyy määräajaksi luvitettuja muita kuin loma-asumiseen tarkoitettuja rakennuksia, joita on tarkoitus käyttää vain kausiluonteisesti lämpimänä vuodenaikana. Jos tällaisiin kausiluonteiseen käyttöön tarkoitettuihin rakennuksiin pitää vaatia uudiskohteisiin rinnastuvaa energiatehokkuutta johtaa se helposti kohtuuttomuuksiin. EPBD ei sinänsä suoranaisesti mainitse rajoitetun ajan vuodessa käyttöä muiden kuin asuinrakennusten osalta. Kansallisella tasolla voi siksi olla mahdotonta määrittelyä laventaa. Lupaviranomaiset joutuvat tällöin tapaus tapaukselta arvioimaan, onko mahdollisuuksia myöntää tiukoista energiatehokkuusvaatimuksista poikkeuksia.

Helsingissä 28.10.2016

Lauri Jääskeläinen
virastopäällikkö
Helsingin rakennusvalvontavirasto